

CİNGÖZ MERİH'TE

PEYAMİ SAFA
SERVER BEDİ

NOTLANDIRARAK HAZIRLAYAN
SEVAL ŞAHİN

YAYIN NU: 1425

EDEBÎ ESERLER: 742

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-829-5

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul

Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Karakış Basım

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika Numarası: 12531 Tel: (0212) 444 62 18

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Peyami Safa (2 Nisan 1899-15 Haziran 1961)

2 Nisan 1899'da İstanbul Gedikpaşa'da doğdu. Babası Şair İsmail Safa, annesi Server Bedia Hanım'dır. Bir buçuk yaşındayken babası Sivas'ta öldü. İlk öğrenimine Gedikpaşa'da Menbaül-İrfan Mektebi'nde başladı. Eğitimi devam ederken dokuz yaşında, sağ kolunda ortaya çıkan kemik veremi yüzünden uzun bir hastalık dönemi geçirdi. (1908). 1910'da başladığı Vefa İdadisi'ni bu hastalık ve geçim darlığı sebebiyle bırakmak zorunda kaldı. *Bir Mekteplinin Hatıratı / Karanlıklar Kralı* (1913) adlı ilk kitabını Vefa İdadisi'ndeki öğrenciliği sırasında çıkardı. Tiyatro eğitimi almak için Darülbeydi imtihanlarına girdi, kazandı, ancak devam edemedi (1914). Posta-Telgraf Nezaretî'nde göreve başladı. Ardından Boğaziçi'ndeki Rehber-i İttihad Mektebi'ne muallim olarak girdi (1917). Bu dönemde *Fağfur*, *Servet-i Fünûn* ve *İctihad*'da yazdı. Bir süre Düyün-ı Umumiye İdaresi'nde çalıştı (1918).

Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte *Yirminci Asır* gazetesini çıkardı. (1919). *Yirminci Asır* kapandıktan sonra *Tercüman-ı Hakikat* ve *Tasvir-i Efkâr* (1922), Cumhuriyet'in ilânının ardından *Son Telgraf*, *Son Saat* ve *Son Posta* gazetelerinde çalıştı. 1924 yılında Server Bedi takma adıyla meşhur Cingöz Recai tipini yarattı. Halil Lutfi (Dördüncü) ile birlikte *Büyük Yol* adlı bir gazete çıkardı (1925). Aynı tarihlerde hem Server Bedi hem Peyami Safa imzasıyla *Cumhuriyet*'te yazdı. Bu gazeteyle ilişkisini fikra yazarı ve edebiyat sayfası yöneticisi olarak aralıklarla sürdürdü (1928-1940). *Resimli Ay*, *Hareket* dergilerinde yazdı. Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte *Hafta* dergisini çıkardı. (1935). *Hafta*'nın ardından *Kültür Haftası*'nı çıkardı.

Cumhuriyet'ten sonra *Yeni Mecmua*, *Tasvir-i Efkâr*, *Çınaraltı*, *Büyük Doğu*, *Vakit* ve *Ulus* gazetesinde yazmaya başladı (1949-1953). Bursa'dan milletvekili adayı oldu ancak seçimi kazanamadı (1950).

Peyami Safa bir süre sonra *Türk Düşüncesi* dergisini yayımlamaya başladı (Aralık 1953) ve *Milliyet* gazetesi yazı kadrosunda yer aldı (1 Ekim 1954). Ardından *Tercüman*'a geçti (Mart 1959). *Büyük Doğu*'da ve *Havadis* gazetesinde yazdı (21 Temmuz 1960). *Düşünen Adam* dergisinde (5 Ocak 1961) ve *Son Havadis* gazetesinde (10 Mart 1961) yazmaya başladı. 15 Haziran 1961 tarihinde Çifttehavuzlar'da öldü ve Edirnekapı Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Peyami Safa'nın 1914-1961 yılları arasında gerçek ismiyle ve Server Bedi, Çömez, Serazad, Safiye Peyman, Bedia Servet gibi takma adlarla yazdığı süreli yayınlar şunlardır: Gazete: *Büyük Yol*, *Cumhuriyet*, *Havadis*, *Milliyet*, *Son Havadis*, *Son Posta*, *Son Telgraf*, *Tan*, *Tasvir*, *Tasvir-i Efkâr*, *Tercüman*, *Tercümân-ı Hakikat*, *Ulus*, *Vakit*, *Yirminci Asır*. Dergi: *Aydabir*, *Aydede*, *Bozkurt*, *Büyük Doğu*, *Çınaraltı*, *Düşünen Adam*, *Edebiyat Gazetesi*, *Fağfur*, *Haf-*

ta, Hareket, Hayat, Heray, İctihad, İslâm Mecmuası, Kültür Haftası, Resimli Ay, Resimli Şark, Seksoloji, Servet-i Fünûn, Türk Dili, Türk Düşüncesi, Türk Yurdu, Türklük, Yedigün, Yeni Çağ, Yeni İstiklâl, Yeni Mecmua, Yeni Türk Mecmuası.

Eserleri. Hikâyeleri. 1. Gençliğimiz (1922). 2. Siyah Beyaz Hikâyeleri (1923). 3. Ateş Böcekleri (1925). 4. İstanbul Hikâyeleri (tarihsiz). 5. Hikâyeler. İlk Defa Bütün Hikâyeleri Bir Arada (1980). *Asrın Hikâyeleri*'yle Siyah Beyaz Hikâyeler, Ateş Böcekleri ve Resimli Ay mecmuasının 1930 yılında verdiği Resimli Hikâyeler ilâvesindeki hikâyeler Halil Açıkgöz tarafından bir araya getirilmiştir.

Romanları. 1. Sözde Kızlar (1922). 2. Şimşek (1923). 3. Maşher (1924). 4. Bir Akşamdı (1924). 5. Canan (1925). 6. Dokuzuncu Hariciye Koğuşu (1930). 7. Fatih-Harbiye (1931). 8. Bir Tereddüdü Romanı (1933). 9. Matmazel Noraliya'nın Koltuğu (1949). 10. Yalnızız (1951). 11. Biz İnsanlar (1959). Peyami Safa'nın ayrıca *Gün Doğuyor* adlı bir piyesi yayımlanmıştır (1937). Ayrıca Server Bedi takma adıyla çok sayıda roman ve hikâye kitabı yayımlamış, tefrika etmiştir. Bu eserler de Ötügen Neşriyat tarafından Server Bedi Külliyyatı başlığı altında 2018 yılından itibaren yayımlanmaya başlamıştır.

Diğer Eserleri. 1. *Türk İnkilâbına Bakışlar* (1938). 2. *Felsefî Buhran* (1939). 3. *Millet ve İnsan* (1943). İkinci baskısı *Nasyonalizm* adıyla yapılmıştır (1961). 4. *Mahutlar* (1959). 5. *Sosyalizm* (1961). 6. *Mistisizm* (1961). 7. *Doğu-Batı Sentezi* (1962). 8. *Kızıl Çocuğa Mektuplar* (1971). Yukarıdaki üç eseri ayrıca *Nasyonalizm-Sosyalizm-Mistisizm* adıyla bir arada basılmıştır (1975).

Büyük Avrupa Anketi adlı eseri (1938) Peyami Safa'nın 1936 yılında çıktığı Avrupa seyahatini anlatır. Peyami Safa'nın çeşitli gazete ve dergilerdeki yazılarından seçmeler konularına göre tasnif edilerek "Objektif" adı altında basılmıştır: *Osmanlıca, Türkçe, Uydurmaca* (1970); *Sanat, Edebiyat, Tenkit* (1971); *Sosyalizm Marksizm Komünizm* (1971); *Din, İnkilâp, İrtica* (1971); *Kadın, Aşk, Aile* (1973); *Yazarlar, Sanatçılar, Meşhurlar* (1976); *Eğitim, Gençlik, Üniversite* (1976); *Yirminci Asır, Avrupa ve Biz* (1976). Peyami Safa, *Cumhuriyet Mekteplerine Millet Alfabeti* (1929), *Cumhuriyet Mekteplerine Kıraat* (I-IV, 1929), *Yeni Talebe Mektupları* (1930), *Büyük Mektep Nümuneleri* (1932), *Türk Grameri* (1941), *Dil Bilgisi* (1942), *Türkçe İzahlı Fransız Grameri* (1948) gibi ders kitapları da kaleme almıştır.

Hazırlayanın Açıklaması:

Elinizdeki eser, Peyami Safa tarafından Server Bedi takma adıyla 18 Aralık 1955-17 Mart 1956 tarihleri arasında 91 sayı olarak *Milliyet* gazetesinde tefrika edilmiştir ve ilk defa kitaplaştırılmıştır. Eser yayıma hazırlanırken imlasına mümkün olduğu kadar müdahale edilmemiş, farklı yazılan kelimeler arasında birlik sağlanmış, yabancı kelimelerin orijinal halleri ve karşılıkları, bugün kullanılmayan kelime, kavramlar vb. de dipnotta gösterilmiştir.

Peyami Safa'yı Okudunuz ya Server Bedi'yi

Doğan HIZLAN

Server Bedi'nin kahramanı Cingöz Recai, *Cingöz Merih*'te romanında, Rumelihisarı Vakası adı verilen karmaşık, psişik bir sorunu çözüyor.

Uluslararası üne sahip Cingöz Recai'nin öyle bir yöntemi var ki, Rumelihisarı Vakası'nı çözerken bu dünya ile öte dünya arasında gidip geliyor. Gerçekle ruh dünyası arasında yaşıyor.

Romanı okurken kendimi yer yer bilim kurgu okuyor gibi hissettim.

Server Bedi, kitabın başında okuru heyecanlandırmak için ilim âleminin, hukukçuların bu olay karşısında şaşırıldığını yazıyor. Tabii biz de şaşırıyoruz. Pek tabii polisiye bir kurgu olduğundan Rumelihisarı Vakası'nda neler olduğunu ayrıntılarıyla yazmıyorum.

Suistimal iddiasına karışan müteahhit Halit Özbaşaran'ın kızı Nesrin'in kalbi duruyor, biraz sonra canlanıyor. Sonrasında olanlar kitabın bel kemiğini oluşturuyor. Bu olay, ardı ardına birçok olayı da beraberinde getiriyor. Cingöz ve asistanı, sevgilisi Jale, Merih'e doğru bir yolculuğa çıkıyorlar.

Merih'te hayat nasıl? Bu dünyanın arındırılmış hali Merih'te mi?

Peyami Safa'nın psikoloji ve ruh dünyası konusundaki bilgisi, bu polisiye romana renk katıyor şüphesiz.

Merih'te gerçek vücutlar yok, ruhları var.

Romanın bir mesajı var: Yeryüzündeki sahtekârlıkları anlatmak için Merih mekân olarak seçiliyor.

Merih'e gidenlerin buradakilerle ilgisi kopmuyor. Sözgelimi Talat Paşa'ya rastlıyorlar, Türkiye'deki demokrasinin durumunu soruyorlar.

Dinî inançlar konusundaki tartışma da tam bir Peyami Safa örneği.

İnançlar tartışılırken döviz kaçakçılığı da sayfalarda arzlen-
dam ediyor.

Cingöz, Merih'te de dünya dertlerinden uzak durmuyor.

Bazı bilimsel kavramlar da daha o zaman kullanılmış: Elektro-anséfalo-psişik adı verilen bir sistem, romanda daha başka bir sürü bilimsel terimlerle birlikte yer alıyor.

O dönemde bile herkes Ay'a gitmek istiyor.

Cingöz Recai bir İnterpol ağı içinde çalışıyor. Yerel değil uluslararası.

Bu romanda aşklar da var.

Halit Özbaşaran bu romanın olay örgüsünde esas kahra-
man.

Aldatmalar, komplolar.

Polisleri de Cingöz Recai haberdar ediyor olaylardan.

Ortaköy polisine telefon ediyor: "Halit Özbaşaran'ı öldür-
mek istediler. Hemen memur yollayın."

Cingöz Recai ve kahramanları Merih'e gitmeseler, bu dün-
yadaki birçok sahtekârlık çözülmeyecek.

Merih aynı zamanda cezalandırılma yeri.

Merih'te kimler var? Çaykovski, Brahmas, Beethoven,
Wagner, Furtwängler, Kubelik.

Bir orkestra kurulabilir.

Cingöz Recai ne diyor?

"Düşmanlar iki şey istiyor, Halit'in kasası, benim canım."

Sonunda tabii ki Cingöz her şeyi netliğe kavuşturup tüm esrarı çözüyor.¹

Olayları çözen Cingöz Recai kemanını aldı ve Rondo Caprisosa'yı çalmaya başladı.

İşleri hallettikten sonra turist olarak Merih'e gitmeye karar verdiler.

Bu roman da tıpkı diğer Cingöz Recai hikâye ve romanları, dahası Peyami Safa'nın diğer eserleri gibi son derece ilginç birçok özellik taşıyor ve okunmayı hak ediyor. İyi okumalar...

¹ Peyami Safa'nın Server Bedi takma adıyla yazdığı Cingöz Recai serileri hakkında yapılmış bir çalışma için bkz. Seval Şahin, *Kültürel Sermaye, Kibar Hırsız ve Şehir*, Bağlam Yay., İstanbul, 2011 ve yine Seval Şahin'in ilk dönem Osmanlı polisileri hakkındaki çalışması için bkz. Seval Şahin, *Cinai Meseleler-Osmanlı-Türk Polisiye Edebiyatında Biçim ve İdeoloji (1884-1928)*, İletişim Yay., İstanbul, 2017.

MUHARRİRİN BİRKAC SÖZÜ

Bircağ'ın beşi arsayacağını biliyordun. Onun müstesna zekâsı bile, sen günlerde bildiğin gazeteleri, bildiğin ajansları, hattâ A.P. ve Reuters'i işlediğin edersin. Ruse-Ehissari Vak'ası hakkında şaşkına dönmesekti. Çünkü, mübâhalelâris enstitülerin neşrettikleri bültenleri intizamla tâkib etmişsenler buna benzer meşvurâtık hadîseler karşısında küldük dilberini yutmaya meâkûmduydular. Cingöze benzin bu mevzuada ki ilmi neşriyatı dikkatle okuyuşğumun âlidir. ercep beni arıyacaktır.

Hüdaında dâvâdaşı gürâ Müllâ-yet'e telefon etti.
— Arabasını pürâderiyân mı? dedi.
Bilek'deki evinde. Bâğazı koru neşri bir eskî öbeşler sehibâr. Jâle de rîca ediyor.

Telefonunu bekliyorsun, dedim hatâ biraz geç bile kaldım.

— Sebâhî yet. Jâle, Hüdâce iyi bir tercüman bulmak ve Bekîmo ile konuşmak için üç gün koybettî. Sâhibi hatâ dokümanı konuşmak istirdik. Olanca, Gazetelerin yazıldığından fazlası hiçbir bölge şâhı değildir. Bütün

ürüml efrâsîmîce.
— Ben bu hadîce halkımın isemdi gazetemle bile müalâmet vermek için bekliyorum. Zammı değil. Fakat mahrem bir dost konuşmasıyla gâzîmencek hiçbir şey yoktur. Bir buçuk saat sonra anıbar benâ bulârdım âbâ-bîlir.

— Teşekkür ederim.
Ba, Cingöz Eceyî, Kesal Garak'un Ehlâsuları hâküyûmüden sonra üçün-çü görürümdü. Partide oca Volâterre'nin koltuğu diğün iki milyon fransın yutuyordukları beşyere yerkıştıgım zaman, karsında ayıkca duran ve simsiyah gözlere yâlebavî ipeo kap-ların altında oluz sene evvel ösu-lik tanıdığım günkü kâder gâre bir âhîrâdî parlayın Cingöze bakıpki-şîb, azamîdâ, kîlîkî hatır sorma to-rünâyo ilzâm birâlmîyan keş bir anlaşıma âhîyeldî. Jâlye de bakıp gâllârsâdîkten sonra, bemsîr Cingö-ze dîndim ve iycesine girdim.

— Hayretler kâzâcîm, dîşîl mî? Keşîrâdîki arzâlyeveye ötünmîyâyla kâlmîsâs bir oldu ve bulârdı.
— Çıldîrîmîgîm. Düşün ki, hadîce bir kâzâcîyâ yâkmîyârda cereyân ediyor. Gazete mühâbîrîlerînden bir gönlük yubârı hiçbir şey anılmak

Y A Z A N I : S E R R V E R B E D İ

miâmîya yâz. Benim böyle şeylere hiç aklımda ermem. Eğer işiya bir de bur-arıde vak'ası karışmasaydı, ben bu vak'anın üstünde bir sâniye düşün-mezdim. Peri mesalları devrinde de-ğîl. Fakat Nesrin'in de, Brahme'nin de fotoğrafları gazetelerde çıkıyor. Bunlar terâbirîm anı. Sonra bir ta-bur gâşîb var. Döğörtür gurımyı. Ünîversîtede ülremâ stâlîmîyâ. Müd-âletimî ve pîlîs nâ yapacağı: bî-lâmîyor. Kızı kaçııp buraya getir-mezi düşünüyös. Sâci de dâvet ede-cekim. Edemz görürsen yaparım. Fakat âkîmim ermediği bir işde er-tulâş bübübüts karıştırmak istemî-yorum. Herşeyi sâdam bekliyorum.

Cingözün izahım istediği vak'aya kısaca şârihteyim:
Dört zöce evvel, Rumelîhisarında, benî aylarca evvel büyük bir sulâsî-mâl idâllâmâ karışın mütesâbbîdî Hâ-lîl Özbâsar'ın vîllâsında, kızı Nes-rîn, yâreç sölmüşün kâlmîm, yâ-lârmîs vîrûmîm gîtî yare yuvârâ-nyor. On dâbîlâ sonra yetîşen bir komsu doktor, dâkîntâ bir kâlb üs-nesîre sâkta. Nesrin'in bir kâlb üs-nesîredân âllâğûmü bîkîltiyor. Fakat kızın kâlbînde hiçbir hastalık yok-tur. Ey halkım ferâyâlları arımdâ

Tefrika No. 1

evvel yâlek odasına götürülmüştür. Anesî ve bâbâsı, üstüms boğuntun-de bîçkürmâktîdîr. Arâdîm üç dört dâbîkîn geymî veya geymîmîgîr. Nesrin derin bir nefes alır ve anla-şılmaz şeyler murâdînâk gîdîrlîrî şâr. Anesî beyecârdın boyâdır. Kâlbîn üstüne masaj yapın doktor bu hadîseyi söyle işah etmişler: Ye-mekte şâr bir tava yiyen Nesrin ha-nım, teçekkül eden fâsîa müldîrîdî-nâm, teçekkül eden fâsîa müldîrîdî-nâm diyâfrâmî yubârıyya tîp kâlb-üsîrîne gâldîdî bir tayyîle yapânsa yüzünden kâlb büdenbüre dârmîş. fâsît hâsîa yârtığı tâpârmîm gâzîlârın bir kısmı elîmîne olduğı için, kâlb sekrîr îpîmîyâe boğulmuştr. Nîlî-sîm, hâsîa gâzîlârîni seçtîkîmîm sonra hem unlaşîlmâz şeyler murâdîmâk-lîs, hem de üstüste, âsîkâ krîz hâ-lînde, şâşîrîp durmâktâdır. Ey hâ-mî-sîmîm unâmâdîmî şâyler söylâcîtesî de, geyîb bir pîlkoz hâllînden doğan herâyînbârdîr.

Fakat yâsîğîn içinde oturan Nes-rîn'in herzeyin hâllînde bulmâmâdîğî ve oclâkâkîlîcîn unâmâdîğî yubârıçî bile dîl kocuğûğû yîlîrîmîm nîrmâl îfâdesînden, bâkîşârîmîdân, sesînîn mîmîtkî cûmâletîre mâbâsî tîmîrdân anlaşılar. ▶ Devamı var

Muharririn¹ Birkaç Sözü

Recai'nin beni arayacağını biliyordum. Onun müstesna zekâsı bile son günlerde bütün gazeteleri, bütün ajansları, hatta A.P. ve Reusters'i işgal eden "Rumelihisarı Vakası" karşısında şaşkına dönecekti. Çünkü, milletlerarası enstitülerin neşrettikleri bültenleri intizamla² takip etmeyenler buna benzer metapsişik hadiseler karşısında küçük dillerini yutmaya mahkûmdur. Cingöz benim bu mevzudaki ilmî neşriyatı dikkatle okuduğumu bilirdi, er geç beni arayacaktı.

Hadisenin dördüncü günü *Milliyet*'e telefon etti.

- Arabamı göndereyim mi? dedi, Bebek'teki evimde, Boğaz'a karşı nefis bir eski dostlar sohbeti. Jale de rica ediyor.

- Telefonunu bekliyordum, dedim, hatta biraz geç bile kaldın.

Sebebi şu: Jale, Hintçe iyi bir tercüman bulmak ve Brahmo ile konuşmak için üç gün kaybetti. Sizinle biraz dokümanlı konuşmak isterdik. Olmadı. Gazetelerin yazdığından fazla hiçbir bilgiye sahip değiliz. Bütün ümit efendimizde.

- Ben bu hadise hakkında kendi gazeteme bile malûmat vermek için bekliyorum. Zamanı değil. Fakat mahrem bir dost konuşmasında gizlenecek hiçbir şey yoktur. Bir buçuk saat sonra arabanı beni buradan alabilir.

- Teşekkür ederim.

Bu, Cingöz Recai'yi, *Kral Faruk'un Elmasları* hikâyesinden³ sonra üçüncü görüşümdü. Paris'te ona Voltaire'nin koltuğu diye iki milyon franga yutturdukları berjere yer-

¹ Yazar.

² Düzenli bir şekilde.

³ *Kral Faruk'un Elmasları Peşinde* romanından bahsediyor. Bkz. Peyami Safa, *Kral Faruk'un Elmasları Peşinde*, Ötüken Neşriyat., İstanbul, 2019.

leştığım zaman, karşımda ayakta duran ve simsiyah gözleri yılankavi ince kaşlarının altında otuz sene evvel onu ilk tanıdığım günkü kadar genç bir ihtirasla parlayan Cingöz'le bakiştık. Bu, aramızda, klasik hatır sorma törenine lüzum bırakmayan kısa bir anlaşma âdetiydi. Jale'ye de bakıp gülümsedikten sonra, hemen Cingöz'e döndüm ve mevzuya girdim:

- Hayretler içindesin, değil mi?

Karşımdaki sandalyeye oturmasıyla kalkması bir oldu ve bağırdı:

- Çıldıracağım. Düşün ki, hadise bir kilometre yakını-mızda cereyan ediyor. Gazete muhabirlerinden bir gömlek yukarı hiçbir şey anlamak imkânı yok. Benim böyle şeylere hiç aklım ermez. Eğer araya bir de hırsızlık vakası karış-masaydı, ben bu vakanın üstünde bir saniye düşünmez-dim. Peri masalları devrinde değiliz. Fakat Nesrin'in de, Brahmo'nun da fotoğrafları gazetelerde çıkıyor. Bunlar bir-birinin aynı. Sonra bir tabur şahit var. Doktorlar şaşırmış. Üniversitede ulema⁴ afallamış. Müddeiumumî⁵ ve polis ne yapacağını bilemiyor. Kızı kaçırıp buraya getirmeyi düşün-düm. Seni de davet edecektim. Lüzum görürsen yaparım. Fakat aklımın ermediği bir işte ortalığı büsbütün karıştı-rmak istemiyorum. Her şeyi sizden bekliyorum.

Cingöz'ün izahını istediği vakayı kısaca hatırlatayım:

Dört gece evvel, Rumelihisarı'nda, ismi aylarca evvel büyük suistimal iddiasına karışan müteahhit Halit Özba-şaran'ın villasında, kızı Nesrin, yemek sofrasından kalkın-ca yıldırımla vurulmuş gibi yere yuvarlanıyor. On dakika sonra yetişen bir komşu doktor, dikkatli bir muayeneden sonra, Nesrin'in bir kalp durmasından öldüğünü bildiri-yor. Fakat kızın kalbinde hiçbir hastalık yoktur. Ev halkının feryatları arasında ceset yatak odasına götürülmüştür. An-

⁴ Âlimler.

⁵ Savcı.

nesi ve babası, ölünün başucunda hıçkırmaktadırlar. Aradan üç dört dakika geçmiş veya geçmemiştir. Nesrin derin bir nefes alır ve anlaşılmaz şeyler mırıldanarak gözlerini açar. Annesi heyecandan bayılır. Kalbin üstüne masaj yapan doktor bu hadiseyi şöyle izah etmiştir: Yemekte ağır bir tava yiyen Nesrin Hanım, teşekkül eden fazla miktarda gazın diyaframı yukarıya itip kalp üzerine şiddetli bir tazyik yapması yüzünden kalp birdenbire durmuş, fakat hasta yatağa taşınırken gazların bir kısmı elimine olduğu için, kalp tekrar işlemeye başlamıştır. Nitekim, hasta gözlerini açtıktan sonra hem anlaşılmaz şeyler mırıldanmakta, hem de üst üste, âdeta kriz halinde geçirip durmaktadır. Hiç kimsenin anlamadığı şeyler söylemesi de, geçici bir psikoz hâlimden doğan hezeyanlardır.

Fakat yatağın içinde oturan Nesrin'in hezeyan hâlinde bulunmadığı ve odadakilerin anlamadığı yabancı bir dil konuştuğu yüzünün normal ifadesinden, bakışlarından, sesinin mantikî cümlelere mahsus tonundan anlaşılır.

Kız, kendisine sorulan Türkçe suallerin hiçbirine cevap vermemiştir.

Rumelihisarı birbirine girer. Komşular gelir. Aralarında, Hindistan'a iki defa gidip gelmiş bir ihracatçı tüccar, Nesrin'in Hintçe bir tek kelime bilmediğini bilen anası babası, ev halkı ve komşular hayret içindedirler. Sabaha kadar kimse uyumaz. Ertesi gün, öğleye doğru eve gelen bir Hintli kadın, Nesrin'le Hintçe konuşur. Kızdan öğrendiklerinin hülasası⁶ şudur: Nesrin artık Nesrin değildir. Brahmo Manilal Malik adında bir Hintli kadının ruhu onun bedenine girmiştir. Hindistan'da Daşinesvar eyaletinde veya şehrinde bir ay evvel ölen bu kadının ruhu, arz üzerinde serseri dolaşırken, İstanbul'a ve bu eve girer. Yemekten sonra, kalbinde bir tazyik duyan Nesrin'in kendini kaybetmek üzere olduğu anda vücudunu ele geçirir ve onun ruhunu kovar.

⁶ Özet.

Hadisenin ikinci günü, Ankara'dan uçakla İstanbul'a gelen Hindistan Elçiliği mensuplarından iki kişi, Nesrin'in veya Brahmo'nun bir Hintli kadar kusursuz Hintçe konuştuğunu ve Hindistan'da doğup büyümeyen hiçbir yabancıнын bu kadar mükemmel Hintçe konuşamayacağını söylediler.

Aile şaşkın ve perişandır. Eve doktorlar, gazeteciler, fotoğrafçılar, ahbap, akraba dolup taşar. Üniversite bu hadiseyi izah etmekten âcizdir. Brahmo, Hindistan'da bir mühendisten dul kaldığını, dört çocuğunun orada hâlâ sağ olduğunu iddia eder ve mahallesinin, sokağının isimlerini, evinin numarasını, çocukların okuduğu mekteplerin isimlerini bildirir. Elçilik Hindistan'a telgraf çekmiş ve hükümetten tahkikat⁷ neticesinin acele bildirilmesini istemiştir.

Gazeteler Nesrin'in fotoğraflarıyla Brahmo'nun çeşitli pozlarını yan yana neşretmektedirler. Bunlar birbirinin tıpatıp aynıdır.

Yalnız Cingöz'ü değil, bütün memleketi meraktan çıldırtan bu vakaya bir de hırsızlık hadiseleri karışmıştır: Nesrin'de uykuda gezme hastalığı varmış. Bazen de sokağa çıkarmış. Onu Rumelihisarı mezarlığında, gece yarısından sonra gezerken görenler olmuş. Bu arada babasının, annesinin çantasından, ikide bir, beş yüz lira, iki bin lira, beş bin lira –ki o güne kadar 27 bin lira- çalınmış. Bu garip hadiseye polisin gösterdiği alanın sebebi de bu.

Cingöz, dudaklarının kıvıldamasını bekleyen sabırsız gözlerini yüzüme dikmişti.

Dedim ki:

- Buna metapsişik ilminde Ksenoglosi (Xenoglossie) hadisesi derler. Spiritle göre ruhun bedenden bedene intikali hadisesidir. Bunların izahına girmeyeyim. Sana kitaplar veririm, okursun. Bir tane de getirdim, paltomun cebinde. Jale hizmetçiye emretsin de, göstereyim.

⁷ Araştırma.